

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 301. An & qualiter divortium fieri possit consummato Matrimonio ob ingressum religionis vel ordinum susceptionem de consensu alterius conjugis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

Quest. 301. An & qualiter divortium fieri possit consummato matrimonio ob ingressum religionis, vel Ordinum susceptionem de consensu alterius conjugis.

R Esp. Primò: Licita & valida est professio, uti & susceptio Ordinum, & hinc separatio quò ad thorum, facta de licentia alterius conjugis etiam matrimonio consummato. *c. conjugatus, c. uxoratus. de convers. conjug.* & prout colligitur ex illo Christi *Matth. 19. Omnis qui reliquerit domum . . . & uxorem, centuplum accipiet.* Tamen autem ad validè (ut dicitur paulò post) non tamen ad licitè profitendum sufficit illa conjugis licentia, sed insuper requiritur, ut dans licentiam, & ipse ingrediatur religionem, (intellige non solum, ut in ea reclusus à seculari conversatione removeatur, ut vult Palladius, sed ut in ea profiteatur, ut habet communis cum Abb. in *c. uxoratus*, Sanch. *L. 7. d. 52. n. 4.* Gutt. *c. 95. n. 6.* Castrop. *n. 12.*) juxta *c. cum sis. & c. 1. de convers. conjug.* ita ut satisfaciatur ingrediendo religionem quamcumque veram & approbatam, v. g. proficendo in Ordine Equitum S. Joannis seu Melitenium, in qua, etsi extra claustrum vivat, virtute tamen professionis non est iisdem periculis expositus, quibus secularis; vel manens in sæculo votum edat perpetuæ continentia (quod tamen votum non evadit solenne, neque subsequens matrimonium mortuo conjugè professo, contrahendum dirimit; cum, ut habetur *c. unic. de voto in 6.* nullum datur votum solenne, nisi in religione approbata, vel Ordinum sacrorum susceptione; ita Castrop. *n. 13.* Sanch. *L. 7. d. 32. num. 8.* Gutt. *l. c. num. 7.* Ponc. *L. 9. c. 12. n. 3.*) sitque ejus ætatis, ut sine incontinentia suspicione & probabili periculo valeat in sæculo manere, ut habetur *c. uxor. & c. ad Apostolica. de convers. conjug.* circa quod notat Castrop. *n. 9.* cum Sanch. *n. 9.* & 10. Gutt. *n. 8.* & 10. requiri utrumque, nimirum & senilem ætatem & carentiam suspicionis de incontinentia. Item hanc dispositionem communem esse utrique conjugum; eò quòd *c. uxoratus.* sola uxor excipitur ab ingressu religionis, si ita senex est & *c. Apostolica.* tamen uterque conjux excipitur. Porro cum dicta dispositio non spectet communitatem (qualiter quia eam spectat v. g. lex jejunandi, ætas excusans ab illius observatione, certà quadam regulà definiti potest, v. g. quòd annus 60. ad hoc sufficiat) sed singulares personas, dicta ætas & carentia suspicionis de incontinentia excusans à religionis ingressu, Episcopi judicio relinquuntur arbitrandà, spectatis circumstantiis personarum, valetudine, robore & modo procedendi, Laym. *l. c. n. 3.* Sanch. *n. 15.* Gutt. *n. 2. & 3.* Castrop. *n. 10.* (qui etiam addit, plerumque in viris sexagenariam, in feminis quinquagenariam deberi judicari sufficientem, utpote quæ spectato communi cursu insufficientis sit ad generandum, quod tamen quò ad viros frequentius fallit) Ponc. *L. 9. c. 12. n. 3.* & alii, juxta quòd statuitur. *c. si vir & uxor. 27. q. 2. & c. 1. de convers. conjug.* De cætero ultra licentiam conjugis ad valorem professionis non requiri licentiam Episcopi, communis & rectius tenent Sanch. *à n. 3.* Gutt. *n. 4.* Ponc. *n. 2.* Laym. *n. 3.* quin etiam Episcopi licentiam non esse necessariam ad licitè profitendum seu de precepto, sed solum ex consilio & ad majorem securitatem; eò quòd in citatis textibus nullum feratur de hoc præ-

ceptum, & si fortè fuerit latum, jam consuetudine sit abolitum. Contrarium tamen sentiente Castrop. *n. 11.* eò quòd dicitur in *c. si vir & uxor: nullatenus sine consensu Episcopi fiat, rò nullatenus necessitatem præcepti importet, quòd consuetudine abolitum non esse, confiter ex eo, quòd potius hodieum soleat dicta Episcopi licentia exquiri.*

2. Quòd si tamen dant hanc licentiam ingrediendi, ipse non ingrediatur, ut obligatur, religionem, dum juvenis est, & de incontinentia suspectus, non exinde alterius conjugis professio est nulla. Sanch. *L. 7. d. 33. à n. 2.* Gutt. *n. 11.* Ponc. *n. 4.* Castrop. *n. 14.* Neque tamen etiam talis compellendus est ad profitendam religionem, aut votum emittendum, Castrop. *n. 15.* cum votum castitatis religionisque assumptio ex propria, & non ex aliena voluntate esse debeat, ut Less. *l. 2. c. 41. n. 26.* quin imò si in tali casu, qui postquam dedit licentiam, ipse profiteri aut vovere non vult, debet Episcopus sic professum conjugi revocare, quousque is votum continentia, aut professionem religiosam emitat; eò quòd usque tunc non cedat perfectè juri suo. Castrop. *l. c. §. 11. n. 15.* Ponc. *n. 5.* juxta quòd expressè deciditur *c. 1. de convers. conjug.* ubi: *dicimus, quòd nisi uxor ad religionem transierit, aut perpetuam castitatem promiserit, vir potest & debet de monasterio revocari, ipse tamen exire nequit: mortua verò uxore (idem est, si votum emitat aut profiteatur) dictus professus ad monasterium redire debet; quia ejus professio valida fuit, & solum ejus executio ob conjugis incontinentiam suspensa fuit.* Sanch. Less. Castrop. Gutt. Ponc. *LL. cit.*

3. Resp. Ad secundum: In susceptione Ordinum de licentia conjugis eadem observanda esse, quæ in professione religionis; cum eadem & efficacior sit ratio, siquidem graviori periculo incontinentia exposita est uxor juvenis in sæculo manens, viro ad Ordines promotò, quàm in religione professo, cum communiore tenent Nav. *in man. c. 22. n. 52.* Cuchus *L. 5. Inst. major. tit. 12. n. 223.* Sanch. *L. 7. d. 39. n. 6.* Gutt. *c. 96. n. 1.* Arg. *c. Agathosa. 27. q. 2. c. Episcopus. dist. 77. c. ex parte. de convers. conjug.* nihilon speculato rigore juris, probabilius censet Castrop. *n. 17.* citatis Sa. V. *divortium. n. 4.* Ponc. *L. 7. c. 25. à n. 5.* conjugem dantem licentiam ordines suscipiendi, tamen si sit juvenis & de incontinentia suspecta, non esse obligatam profiteri religionem, sed satis esse, si votum continentia emitat, eò quòd dicta obligatio ex nullo textu colligatur. ex *c.* autem *sane. de convers. conjug.* tantum inferatur, nullum conjugatum posse ad Episcopatum assumi, etiam si ejus uxor prius religionem profiteatur; cum ibi nullum verbum de aliis Ordinibus fiat; quamvis tamen, ut ipse Castrop. & Ponc. spectata consuetudine, nullus permittitur initiari sacris Ordinibus, quin ejus uxor religionem profiteatur, aut, si senex, & de incontinentia non suspecta, votum castitatis emitat, in quo posteriore casu non permittitur ordinatus habitare cum conjugè, nisi in separato cubiculo. Abb. in *c. conjugatus. de convers. conjug. n. 5.* Castrop. *n. 18.* juxta *c. Episc. consue. n. 5.* Sanch. *L. 7. d. 39. n. 8.* Gutt. *c. 95. n. 3.* ne quidem permittendos habitare in eodem domo ob male suspicionis occasionem.

4. Quòd si conjux dans licentiam suscipiendi Ordines, dein nolit profiteri, aut votum emittere, petatque sibi restitui virum ordinatum, Sanch. *d. 39.*

d. 39. n. 12. negat restituendum, sed ipsam compellendam, ut votum emittat, ad quod emittendum concedendo licentiam se obstrinxerat; contrarium censet Castrop. *num.* 19. Porro votum, quod in hoc casu emittit uxor, non dirimere matrimonium subsequens, uti illud non dirimit votum dantis licentiam ingrediendi religionem, quia solenne non est, censet Ponc. *c. 25. n. 10.* Sotus *L. 7. de Jus. & Jur. g. 5. a. 3. in solut. ad 2.* Contrarium, nempe per votum in tali casu emissum reddi emittentem inhabilem ad matrimonium aliud mortuo viro ordinato, tenent, & communem dicunt Azor. *Tom. 1. L. 13. c. 14. g. 11.* Gutt. *c. 96. n. 5.* Sanch. *L. 7. d. 40. a. n. 2.* Castrop. *l. c. n. 20.* citantes *c. si se, & c. quia sunt. 28. dist.* eò quòd Ordini sacro debitum erat, ne uxor dans veniam, ad aliud matrimonium transfret; quin & probabile esse, id procedere dicant Sanch. *num.* 7. Gutt. *c. 95. num.* 8. tamen si uxor ignara sit hujus juris; eò quòd ad hanc inhabilitatem inducendam spectetur sola Ordinis reverentia. Si tamen uxor conscia ordinationis nec consensisset, nec dissensisset, sed dissimulasset, non reddi inhabilem ad aliud matrimonium mortuo marito; eò quòd illa dissimulatio in re tam gravi non sit reputandus consensus; adeoque ei non magis præjudicari possit, quàm si vir ea ignorante ordinatus fuisset. Contrarium tenet Castrop. *n. 21.* cum Gl. *in c. ea sunt. dist. 28. v. fuisse.* eò quòd ea dissimulatio toto tempore vitæ mariti continuata inferat consensum verum & irrevocabilem; quod secus esse dicit Castrop. Si (intellige in hoc casu nec dati, nec negari consensu) viventem conjugem, utpote ordinatum sine ejus consensu expresso ad suum consortium revocaret.

Observandum circa hæc; conjugatum suscipientem Ordines sacros (secus est de minoribus) sine licentia expressa conjugis incurrere suspensionem seu irregularitatem juxta *Extrav. antiqua. de voto.* undenec in Ordine suscepto ministrare possit, neque ad altiorem ascendere; neque beneficium aut officium ecclesiasticum obtinere, ordinatum verò de licentia uxoris, ea de in nolente ingredi religionem, aut votum castritatem, dictam irregularitatem non incurrere, etsi censeant plures, Castrop. tamen *n. 23.* dicit, sibi id non placere; eò quòd taliter ordinatus ab uxore tali voto castitatis non ligata possit repeti, ad quod evitandum dicta *Extrav.* lata; quin & in ea asseratur, conjugatum, qui ad Ordines aliter ascenderit, quàm SS. Canonibus noverit convenire, affici dicta pœna; qui autem ordinatur, quin ejus uxor professionem emittat, ascendit aliter ad Ordines, quàm SS. Canonibus præscribitur, ergo. A dicta tamen pœna excusari ordinatum ex qualibet ignorantia, modò affectata non sit, eò quòd *cit. Extrav.* utatur verbo *presumere*, ait cum Sanch. Castrop. *l. c.* multoque magis, si matrimonium nullum fuisset, aut etiam Ordo susceptus, v. g. ab Episcopo non habente intentionem.

Quæst. 302. Qualiter conjux innocens intentans judicialiter divortium procedere debeat.

R Esp. Primò: Conjugi innocenti adversus conjugem adulterum conceditur actio duplex, civilis & criminalis. Castrop. *l. c. §. 5. n. 1.* cum communi. Civilis est, quæ ad separationem thori, mutuaque habitationis & amissionem dotis tendit. Criminalis, quæ ad pœnam san-

guinis. Actio civilis utrique conjugi competit, & unius delictum alterius delicto compensatur. Criminalis actio solum competit marito adversus uxorem, non contra, ut expresse statuitur *L. 1. c. ad Leg. Jul. de adult.* adeoque marito criminaliter acculante uxorem de adulterio, uxori non licet opponere exceptionem adulterii mariti; quia in hac actione non sunt pares, neque in illis, quò ad dictam pœnam admittitur compensatio delicti juxta dicta supra; ita ferè Castrop. *l. c.*

2. Resp. Secundò: Maritus ad pœnam sanguinis accusans uxorem, necessariò actionem instituere debet coram Judice sæculari, qui solus est competens ad pœnam sanguinis irrogandam. *c. sententiam, ne clerici vel monachi.* ab accusante verò ad alias pœnas coram Judice ecclesiastico vel sæculari actio intentari potest, locusque est preventionis, quia uterque competens est; siquidem adulterium est injuria irrogata Sacramento matrimonii, cujus punitio utrique huic Judici competit, ut Abb. *in c. tua. de procur. n. 6.* Covar. *4. decret. 2. p. c. 7. §. 7. n. 10.* Clarus *L. 5. recept. sent. §. fin. q. 37. n. 3.* Sanch. *L. 10. d. 8. n. 16.* Castrop. *l. c. n. 2.* Procedens verò civiliter, quò ad divortium & amissionem dotis, necessariò coram Judice ecclesiastico debet intentare actionem; eò quòd, dum agitur de obligatione matrimonii dissolvenda, solus Judex ecclesiasticus est competens. Jul. Clar. *l. c.* Covar. *l. c. n. 8.* Germ. *de Sacror. immun. c. 12. num. 56.* Sanch. *num.* 15. Castrop. *num.* 3.

3. Resp. Tertio: Intentata actione civili nequit conjux transire ad criminalem, non solum quando pendet unius actionis judicium, ut dicitur. *L. unie. c. quando civil. act. crim. præjud.* sed etiam eò judicio finito; eò quòd in hac causa divortii utrumque judicium ad idem tendit, scilicet ad punitionem adulterii, vel privando illum potestate petendi debitum, dotisque amissione, vel pœnam mortis imponendo, quo casu una actio alteri præjudicat, ut Gl. *in cit. L. unie. v. de re familiari.* Abb. *in c. tua. de procur. num. 5.* Sanch. *l. c. n. 9.* Castrop. *n. 4.*

4. Resp. Lite sive criminali, sive civili pendente, alimenta & litis expensæ ministrandæ sunt, non tantum quando uxor divortium contra virum adulterum intentat, quod certum est. Gutt. *99. can. c. 24. n. 7.* Sanch. *cit. d. 8. n. 28.* Castrop. *n. 5.* sed etiam, quando contra illam intentatur divortium à viro; cum lite pendente nihil sit innovandum, idque etiam si adulterium sit notorium. Castrop. citatis Caval. *in 99. comm. g. 734. a. n. 8.* Farinac. *Tom. 4. q. 143. n. 43.* Sanch. *ubi ante.* Addit tamen Castrop. cum Sanch. & Farinac. *l. c.* in foro conscientia ad ea alimenta & impensas ministrandas non teneri virum, si certus sit de uxoris adulterio; quin neque in foro externo tenetur uxori fugitivæ à domo ob timorem se male à viro tractandam causâ adulterii suspicari. Castrop. *cit. n. 5.* Farinac. *n. 45.*

Quæst. 303. An lata sententia divortii, nocens obligetur reconciliari innocenti, quando ipse vult, vel liberum sit Ordines suscipere, vel religionem ingredi, vel votum castitatis emittere, innocente inconsulto, vel etiam invito.

R Esp. Non convenire in hoc AA. plures apud Sanch. *L. 10. d. 10. n. 2. & 10.* id negant; eò quòd